

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Over de toepassingsvoorwaarden van artikel 391 bis van het Strafwetboek.

In *Le Journal des Tribunaux* van 14 October 1934 (kol. 569) verscheen een arrest van het Verbrekingshof (2e Kamer, 24 September 1934) waarop de aandacht van onze lezers dient gevestigd te worden. In dit arrest heeft immers ons hoogste rechtscollege een stelling verworpen die in twee uitspraken, beide in het *Rechtskundig Weekblad* gepubliceerd, tot uiting kwam : n.l., in een vonnis van de correctionele rechtbank te Turnhout, 10 Februari 1934, R. W., 1933-1934, kol. 729, en in een arrest van het Hof te Brussel, 21 April 1934, *ibid.*, kol. 637.

De zaak deed zich voor als volgt : Zekere B... werd door den vrederechter veroordeeld tot betaling van een « wekelijksch onderstandsgeld van 110 frank » aan zijn vrouw, en door het vonnis was de vrouw bovendien gemachtigd, op grond van artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek, « het loon van haar man in ontvangst te nemen tot het bedrag van 110 frank in de week ».

Het vonnis, dat trouwens kracht van gewijsde had verkregen, werd regelmatig ter kennis gebracht van den werkgever van den man. Doch meer dan drie maand nadien had de man « niet de geringste som betaald of laten betalen aan zijn echtgenoot ». Ook diende deze laatste een klacht in bij het gerecht.

De vraag was nu of artikel 391bis van het Strafwetboek, waarin een geldboete en een correctionele gevangenisstraf gesteld worden op verlaten van familie, in dergelijke omstandigheden dien toegepast.

De Correctionele Rechtbank te Turnhout en het Beroepshof te Brussel hebben de vraag bevestigend beantwoord. Het is duidelijk dat de vrederechter zijn bevoegdheid merkkelijk is te boven gegaan met den man te verwijzen tot betaling van een wekelijksch onderhoudsgeld van 110 frank (art. 2bis W. 25 Maart 1876). Maar anderzijds was de vrederechter ongetwijfeld bevoegd om aan de vrouw toelating te verlenen om de inkomsten van haar man te ontvangen tot gelijk welk bedrag, want de wet van 20 Juli 1932 heeft de bevoegdheid van den rechter *ratione summae* niet beperkt. Zoo neemt de Correctionele Rechtbank aan dat artikel 391bis van het Strafwetboek op het geval toepasselijk is : « De woorden « pension alimentaire - jaargeld tot onderhoud », aldus het vonnis, moeten in artikel 391bis verstaan worden in hun ruimste beteekenis ; zij bedoelen de door rechterlijke uitspraken bepaalde verplichtingen tot onderhoud, tot bijstand, tot voeding, tot opvoeding..... van dien aard is de onderhouds- of onderstandsverplichting, onder den vorm van een wekelijksche afneming van de opbrengst van zijn arbeid, waartoe de man veroordeeld werd om in de behoeften van zijn vrouw te voorzien..... » Ook het Beroepshof heeft dat standpunt ingenomen. « Deze wetsbepaling (art. 391bis), zoo luidt het arrest van 21 April 1934, komt voor als sanctie der familieverplichtingen door een vonnis bepaald, dat milieid door gezegd vonnis begunstigd..... art. 391bis gewaagt alleen van een verplichting door een definitief vonnis opgelegd zonder eenig onderscheid tusschen de manier waarop de kwijting dier schuld

tevens een titel daarstelt ten voordeele van het fa- is voorzien; hetzij bij rechtstreeksche betaling, hetzij bij aanwijzing (*délégation*) of beslag, op eenige som die den schuldenaar van het onderhoudsgeld toekomt; ..... dus ook in dit geval — quod in casu — is de wetsbeschikking van artikel 391bis van toepassing.»

Het Verbrekingshof heeft het arrest van het Hof te Brussel vernietigd, omdat er in de zaak geen grond was tot toepassing van artikel 391bis van het Strafwetboek.

Het argument waarop het vonnis van de Correctionele Rechtbank en het arrest van het Beroepshof steunen is dat de woorden « jaargeld tot onderhoud » in den wettekst « moeten verstaan worden in hun ruimste beteekenis ». Zulks is inderdaad de bedoeling van den wetgever. Maar het valt ten anderen niet te betwijfelen dat een veroordeeling wegens verlaten van familie slechts dan kan uitgesproken worden wanneer de betichte *vrijwillig* in gebreke is gebleven de termijnen van het onderhoudspensioen te kwijten, « est demeuré *volontairement*... sans... acquitter les termes de la pension ». Het woord « *volontairement-vrijwillig* » komt weliswaar niet voor in den Nederlandschen tekst, maar het geldt hier een onnauwkeurige vertaling (Rép. Prat. Dr. Belge, V° *Abandon de Famille*, nr 18), zooals trouwens blijkt uit de voorbereidende handelingen van de wet van 14 Januari 1928: « La loi ne punit le manquement du débiteur que si ce manquement est *volontaire*, verklaarde Graaf Carton de Wiart in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, ...ce n'est point l'insolvabilité qui constituera le délit, mais bien le parti-pris de se soustraire à une obligation de droit naturel qui a été constatée par une décision de justice » (Parlem. Besch., Kamer v. Volksv., Zitt. 1925, n° 130, bl. 361. Zie Répert. Prat. Dr. Belge, V° *cit.*, n° 16).

Anderzijds wordt tot toepassing van artikel 391bis vereischt « eene in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak, waardoor een persoon veroordeeld is geweest om een jaargeld tot onderhoud uit te keeren aan zijn echtgenoot, aan zijne afstammelingen of aan zijne bloedverwanten in de opgaande linie ». Het Verbrekingshof is van oordeel dat de beslissing door den vrederechter genomen krachtens het nieuw artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek geen titel uitmaakt van een uitkeering tot onderhoud. De Correctionele Rechtbank en het Beroepshof waren, zooals gezegd, van de tegenovergestelde meening, maar hebben de taak van den vrederechter, naar de wet van 20 Juli 1932, verkeerd opgevat. In een studie die in de eerstkomende aflevering van het *Rechtskundig Tijdschrift* verschijnt, hebben wij getracht den juridischen aard te bepalen van de machtiging krachtens artikel 214b aan den

echtgenoot verleend. Wij stellen ons dien maatregel voor als « een tijdelijke en gedeeltelijke overdracht van den eenen echtgenoot op den anderen van het beheer en het genot van het familievermogen ». Nu is het, naar ons weten, de eerste maal dat het Hof van Cassatie zich uitspreekt over den aard van de machtiging voorzien door de wet van 20 Juli 1932. Wel geeft het arrest geen definitie van de machtiging, maar het bepaalt uitdrukkelijk dat die maatregel niets gemeens heeft met een veroordeeling tot betaling van een uitkeering tot onderhoud: « le demandeur se voit simplement contraint de laisser opérer et de subir un prélèvement sur son salaire pour subvenir ou contribuer aux charges du ménage..... ce jugement ne forme pas titre d'une pension alimentaire allouée à la défenderesse pour son propre entretien ». Door het vonnis van den vrederechter ontstaat een recht voor de vrouw, die tot beloop van het vastgesteld bedrag de inkomsten van haar man zal ontvangen, benevens een negatieve verplichting voor den derden-schuldenaar, aan wien verboden wordt voortaan in handen van zijn oorspronkelijken schuldeischer te betalen. Den man echter wordt geen verplichting opgelegd. De uitspraak van den vrederechter maakt dus geen titel uit van een uitkeering tot onderhoud, en als de vrouw, spijs machtiging, het vastgesteld bedrag niet ontvangt, dan kan de man niet beticht worden van *vrijwillige* verlaten van familie, en is er geen grond tot toepassing van artikel 391bis van het Strafwetboek.

En nu het besluit van onze studie. Artikel 391bis van het Strafwetboek en artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek werden beide opgevat als sanctie van den wettelijken onderhoudsplicht. Maar de eene sanctie is geen dwangmiddel om de andere doeltreffender te maken. Om den nalatigen echtgenoot te dwingen tot naleving van zijn plichten heeft de wetgever in 1928 zijn toevlucht genomen tot een strafbepaling: in 1932, echter, heeft hij een anderen weg verkozen. Geen nieuwe verplichtingen worden op den nalatigen echtgenoot gelegd, maar een bijzonder recht wordt tijdelijk toegekend aan den verlaten echtgenoot in het belang van de familie. Tot toepassing van artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek is er maar eene voorwaarde: een wettelijke verplichting tot onderhoud. Tot toepassing van artikel 391bis van het Strafwetboek — *odiosa restringenda* — worden nauw bepaalde vereischten gesteld: een definitief vonnis dat den titel uitmaakt eener uitkeering tot onderhoud — nalatigheid vanwege den onderhoudsplichtige die meer dan drie maand vrijwillig in gebreke blijft het verschuldigd bedrag te betalen.

J. VAN HOUTTE

Docent aan de Rechtsfaculteit
der Universiteit te Luik.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

16 October 1934.

Bureel van gerechtelijken bijstand.
Voorzitter : M. de Cocqueau des Mottes.
Openbaar Ministerie : M. Lesaffre, advocaat-generaal.

GERECHTELIJKE BIJSTAND. — TEN UITVOER- LEGGING VAN EEN ARREST. — BEVOEGDHEID VAN HET BUREEL.

De gerechtelijke bijstand voor de tenuitvoerlegging van een arrest kan verleend worden door het Bureel van gerechtelijke bijstand, wanneer het Hof reeds van de zaak ontlast is.

X. t/ G.

Gezien de zich hierboven bevindende vraag tot gerechtelijken bijstand, ingediend, onder dagteekening 6 September 1934, door : X..., tegen Y... en Z...;

Gezien de partijen regelmatig gehoord, of minstens opgeroepen zijn geweest, en niet verzoend zijn kunnen worden ;

I. Bevoegdheid :

Overwegende dat het bureel gehouden is na te gaan of het bevoegd is om den gerechtelijken bijstand te verleenen voor de handelingen in verband met de tenuitvoerlegging van de arresten ;

Overwegende dat ingevolge art. 2 en 6 der wet van 29 Juni 1929 het bureel bevoegd is om den gerechtelijken bijstand te verleenen voor de handelingen in verband met de tenuitvoerlegging van de arresten ;

Dat, wel is waar, de burgerlijke partij, om het voordeel van den gerechtelijken bijstand te vorderen, zich moet wenden tot den rechter die kennis neemt van de vervolging (art. 17) ;

Overwegende dat deze uitzondering aan den algemeen regel slechts toepasselijk is, wanneer de vervolging voor den rechter aanhangig is ;

Overwegende dat in het huidig geval het Hof zich ontlast heeft door het arrest dat bedoeld is door de aanvraag tot gerechtelijken bijstand; dat bijgevolg het bureel bevoegd is om over deze aanvraag te beslissen ;

II. Ten gronde :

Aangezien de aanspraak rechtmatig voorkomt, de verzoekende partij er belang bij heeft die te doen gelden, en zij van haar onvermogen doet blijken ;

Om die redenen, en gelet op de bepalingen der wet van 29 Juni desaangaande ;

Het Bureel,

Gehoord de behandeling der zaak met gesloten deuren, de vorderingen van den heer Lesaffre, advocaat-generaal ;

Verleent het voordeel van den gerechtelijken bijstand aan de verzoekende partij ;

Wijst aan om hun ambtshulp te verleenen, de deурwaarders X. en Y.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer, 20 October 1934.

Voorzitter : M. de Vos.
Raadsheeren : MM. de Lantsheer en Ernst de la Graete.
Advocaat-Generaal : M. de Vooght.
Pleiters : Mters Delpasse en Smets.

AANHITSING VAN MINDERJARIGEN TOT ON- TUCHT. — DADEN VAN BEDERF. — MISDRIJF OP ZICH ZELF.

De aanhitsing van minderjarigen tot ontucht is een misdrijf op zich zelf, onaan gezien de daden die het bederf op de ontucht verwezenlijken.

Op. M. t/ B. en V.

Aangezien het onderzoek voor het hof gedaan het bewijs heeft opgeleverd dat de betichten, beiden, uit nalatigheid het wanbedrijf hun ten laste gelegd hebben gepleegd ; dat ze inderdaad, beiden, nalatende zich van den ouderdom van de minderjarige te verzekeren ter beschikking van deze en van haar minnaar eene kamer hebben gesteld om hun de gelegenheid te geven daar liefdesbetrekkingen aan te gaan ;

Dat zij zich hebben plichtig gemaakt aan bederf van de jeugd ;

Aangezien het zonder belang is nader te onderzoeken of de minderjarige en haar minnaar, ja dan neen, te samen liefdesbetrekkingen hebben gehad in de kamer waar ze geleid geweest zijn ;

Aangezien het gepleegd feit niet eene strafbare poging tot misdaad of wanbedrijf uitmaakt maar wel het voltrokken wanbedrijf, beteugeld door art. 380 van het Strafwetboek (art. 1 wet 26 Mei 1914) ;

Aangezien echter de toegepaste straffen... enz., zonder belang.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer, 18 October 1934.

Voorzitter : M. Anthonis.
Openbaar Ministerie : M. Hallemans.
Pleiters : Mters

MANDAAT. — NOTARIS. — BETALING VAN HYPOTHECAIRE INTRESTEN. — STILZWIJGEN- DE LASTGEVING. — BEWIJS. — NOODZAKE- LIJKHEIDSKARAKTER. — WOONSTKIEZING GEEN BEWIJS VAN LASTGEVING.

Om de stilzwijgende lastgeving te kunnen bewijzen moet men zich houden aan de bepalingen van art. 1341, B. W., nopens de bewijsvoering in geval men het mandaat wil doen gelden tegenover derden.

De daden en feiten waarvan men het bestaan der lastgeving wil afleiden moeten van zulken aard zijn dat ze noodzakelijkerwijze den wil doen kennen van mandaat te verleenen. In dit opzicht is de woonstkeuze geen afdoend bewijs.

F. t/ D.

Aangezien de vraag strekt tot de nietigverklaring van het bevel beteekend op 28 Maart 1934, ten verzoeke van verweerders, krachtens de grosse in uitvoerbare vorm van eene akte van schulderkennis verleden voor Meester Van Reeth, notaris te Hemixem verblijvende, in dato van 11 Februari 1931 en te hooren zeggen voor recht dat de schuld van verzoekers tegenover gedaagden uitgedoofd zijnde de rechtspleging nietig is.

Aangezien aanleggers aanhalen dat, in tegenstelling met de beweringen van dit bevel, de intresten van het ontleende kapitaal door verzoekers regelmatig betaald werden aan notaris Van Reeth, dat bovendien, het ontleende kapitaal werd afbetaald aan zelfde notaris sedert 25 April 1932 en dus de schuld van verzoekers is uitgedoofd; dat deze betalingen niet ernstig in twijfel worden getrokken, maar dat tengevolge verduisteringen door bovengenoemden notaris gepleegd, deze sommen aan de verweerders niet werden afgedragen; dat het er dus op neerkomt te onderzoeken of deze betalingen aan notaris Van Reeth gedaan, als geldig moeten aanschouwd worden en aanleggers vrij maken van alle schuld tegenover verweerders.

Aangezien aanleggers tot staving van hunnen eisch doen gelden dat notaris Van Reeth is opgetreden als mandataris van verweerders, dat hij zonder protest van verweerders alle de intresten heeft ontvangen en zelfs kwijting voor slot van rekening voor het kapitaal heeft afgeleverd; dat die feiten ernstige en overeenstemmende vermoedens, aangevuld door geschriften, een voldoende begin van bewijs daarstellen om aanleggers toe te laten door alle middelen van recht te bewijzen dat notaris Van Reeth als mondelinge mandataris van den schuldeischer werd aangesteld.

Aangezien, ingevolge artikel 1985 van het Burgerlijk Wetboek het getuigenbewijs zoowel van de uitdrukkelijke als van de stilzwijgende lastgeving enkel en alleen kan aangenomen worden binnen de perken van het Burgerlijk Wetboek bepaald in het titel «Over kontrakten en overeenkomstelijke verbintenissen in 't algemeen»; dat zoodus het feit dat diegene die met een mandataris handelt tegenover den lastgever een derde persoon is hem niet gerechtigd zich te onttrekken aan den algemeenen regel van artikel 1341 van het Burgerlijk Wetboek, zoolang er niet beweerd of bewezen wordt dat er voor hem onmogelijkheid bestond schriftelijke bewijzen te bekomen. (Cass. 24 janv. Pas. 1889-1-93).

Aangezien, indien het werkelijk zoo is dat notaris Van Reeth zekere sommen ontving van aanleggers zonder protest van verweerders, dit nochtans enkel en alleen moet aanzien worden als eene bereidwilligheid zijne klienten ter hulp te staan, zonder dat daaruit noodzakelijk het bestaan van eene lastgeving moet voortvloeien; de lastgeving is een kontrakt dat maar volledig is bij wederzijdsche toestemming en

noch de bereidwilligheid van den eenen, de toegenomenheid van den anderen of de plaatselijke gewoonte kunnen de vrije toestemming niet vervangen; enkele vermoeders kunnen dus de stilzwijgende lastgeving niet bewijzen, de daden en feiten waar men het bestaan der lastgeving wil van afleiden, moeten van zulken aard zijn dat ze noodzakelijkerwijze den wil behelzen mandaat te verleenen.

Aangezien, overigens het stilzwijgen van verweerders bij het innen der intresten door bovengemelde notaris even goed kan uitgelegd worden, alsook verweerders door die handelwijze in den waan moesten verkeeren dat notaris Van Reeth als mandataris van aanleggers optrad, iets waar zij niet tegen te protesteeren hadden, die uitleg door verweerders vooruitgezet die zoo aannemelijk is als deze van aanleggers die beweren in den waan te hebben verkeerd, dat vermelde notaris als mandataris van verweerders optrad bewijst juist dat uit die feiten niet noodzakelijkerwijze de wil van verweerders lastgeving te verleenen voortspuit.

Aangezien bovendien de akte van obligatie aan aanleggers oplegt «alle betalingen, zoo in hoofdsom als in intresten, zullen altijd moeten geschieden ten huize en op kwittantie van den geldschietter», zonder dat er melding wordt gemaakt van eene mogelijke lastgeving het herhalen van artikel 1239 van het B.W. in zijn eerste deel met weglating van het tweede gedeelte betreffende de betaling in handen van een gemachtigde is klaarblijkelijk de uitsluiting van alle lastgeving.

Aangezien in zulke omstandigheden aanleggers eene onvoorzichtigheid begingen met niet rechtstreeks aan verweerders hunne betalingen te doen, zooals de akte van leening het bevoel.

Aangezien wel is waar in bewuste akte van obligatie partijen woonst hebben gekozen ter studie van notaris Van Reeth, dat die woonstkiezing geene lastgeving daarstelt en niet het minst macht verleent de betalingen geldig te ontvangen en de kwijting te geven, dat de gekozen woonst enkel eene ingebeelde woonst daarstelt, dus van beperkte beteekening zijn moet en geen andere gevolgen hebben kan als deze voorzien bij artikel 111 van het Burgerlijk Wetboek, welke de draagkracht der woonstkiezing begrenst tot de beteekeningen, eischen en vervolgingen tot deze akte betrekkelijk ter besprokene woonstede en vóór den rechter dezer woonstede; zulke woonstkeuze slaat dus enkel en alleen over de vervolgingen van rechten vóór de Rechtbanken en is ontbloot van alle bewijskracht nopens het bestaan eener lastgeving, hetgeen overigens klaarblijkelijk in het licht is gesteld door het feit dat die woonstkeuze niet door verweerders alleen, maar ook door beide partijen is genomen.

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord den heer Halemans, substitueerd van den Prokureur des Konings, in zijn eensluidend gevoelen gegeven in openbare zitting van 11 October 1934, alle andere besluiten verwerpende, en namelijk alle aanbiedingen van getuigenbewijs, machtigt voor zooveel als noodig de tweede verweerder om in rechte te staan; Wijst aanleggers af van hunnen eisch als ongegrond en verwijst ze tot de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TĒ KORTRIJK

1e Kamer, 9 October 1934.

Voorzitter : M. Callewaert
Referendaris : M. De Necker

CONCORDAAT. — ONVOLDOENDE VOORSTELLEN. — ALGEMEEN BELANG. — ONEERLIJKE MEDEDINGING.

In verband met het verlenen van een concordaat moet rekening gehouden worden met het algemeen belang. Wanneer de concordataire voorstellen onvoldoende blijken, moet het concordaat geweigerd worden daar het toekennen van het concordaat aan den schuldenaar zou toe laten een bijna oneerlijke mededinging uit te oefenen tegenover andere bedrijfsbelastingen die regelmatig hun lasten aflossen.

Failliet S. en C.

Aangezien de maatschappij in gezamenlijken naam «Stock en Courtens» hebbende haren maatschappelijke zetel te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 100 A, alsook de vennoten Jules Stock, nijveraars te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 84, Achille Courtens, nijveraars te Kortrijk, St Rochuslaan, n° 107 en Julien Stock, nijveraars, te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 82, eene aanvraag ingediend hebben tot het bekomen van een concordaat om de failliet te voorkomen.

Aangezien zij dus in staat van schorsing van betalingen zijn en dat hun crediet aan 't wankelen staat.

Aangezien de Rechtbank, bij besluit genomen in de Raadskamer, geweigerd heeft, gevolg te geven aan de vraag om het voorzetten der rechtpleging toe te laten.

Aangezien immers de maatschappij een passief heeft jegens derden van een bedrag van één millioen vijf honderd één-en-dertig duizend zes honderd achten ranken tegenover hetwelk er maar een baten staat van drie honderd vijftig duizend franken, waarde van verwezenlijking.

Aangezien er vier honderd drie-en-vijftig duizend drie honderd zeventig frank schulden gewaarborgd zijn door grondpandinschrijving en dat er zestien duizend negentien franken schulden van één voorrang of voorrecht genieten.

Aangezien er één millioen één-en-negentig duizend zes honderd acht-en-twintig franken chirographaire of gewone schulden bestaan, waaronder voor acht honderd zes-en-zeventig duizend vijf honderd zeven-en-dertig franken geldleeningen en twee honderd vijftien duizend franken verschuldigd voor levering van grondstoffen.

Aangezien enkel 5 % als dividend of aandeel aangeboden wordt.

Aangezien zulk voorstel absoluut onvoldoende is en tegenstrijdig met het algemeen nut.

Aangezien immers daardoor de Maatschappij in staat zou gesteld worden hare werkzaamheid voort te zetten, met eene schuld van één millioen één-en-negentig duizend zes honderd acht-en-twintig franken welke zou afgelost zijn door eene betaling van circa vijftig duizend franken.

Dat zij, op die wijze, zonder verdere gewone schuld, hare werkzaamheid zou kunnen hernemen.

Aangezien zij daardoor in staat zou gesteld worden mededinging uit te oefenen jegens andere nijverheidsmaatschappijen en nijveraars, die stipt hunne schulden betalen, en die de lasten van aflossen van het verschuldigd kapitaal en der rente, moeten opnemen in het berekenen van hun kostprijs.

Aangezien alhoewel dit geene oneerlijke concurrentie ware — daar zij zou spruiten uit de toepassing van wettelijke bepalingen zelf — zij toch een stootend karakter zou hebben jegens die nijveraars, welke hunne verplichtingen stipt naleven.

Dat de rechtbank niet mag, door de goedkeuring van zulke overdrevene concordataire voorwaarden alle mededinging onmogelijk maken vanwege dezen die hunne schulden erkennen en deze trachten te betalen.

Dat er maar concordataire voorwaarden kunnen goedgekeurd worden, wanneer voor de nijverheid, eene genoegzame last blijft bestaan, waarvan rekening moet gehouden worden in het vaststellen van den verkoopprijs en die de kostprijs zodanig beïnvloedt dat concurrentie mogelijk blijft.

Om die redenen,

De Rechtbank verklaart in staat van failliet :

1° De maatschappij in gezamenlijken naam «Stock & Courtens», onregelmatig gevormd, hebbende haren maatschappelijke zetel te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 100 A.

2° hare vennoten : a/ Jules Stock, nijveraars, te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 84; b/ Achille Courtens, nijveraars, te Kortrijk, St Rochuslaan, n° 107; en c/ Julien Stock, nijveraars, te Kortrijk, Doornijkschesteenweg, n° 82.

Stelt vast het tijdstip van schorsing van... enz.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

12 April 1934.

Voorzitter : M. Dhoedt.
Rechters : MM. Blondeel en Huys.
Referendaris : M. Ed. Maertens.

1. VENNOOTSCHAP. — ONTBINDING BIJ VONNIS. — GEEN TERUGWERKENDE KRACHT.
2. VENNOOTSCHAP IN DEELNEMING. — DADEN VAN ZAAKVOERDER BIJTEN KADER DER MAATSCHAPPELIJKE BEDRIJVIGHEID.

1. Een vonnis waarbij de rechtbank de ontbinding van een vennootschap uitspreekt bij toepassing van artikel 1871 B. W. heeft geen terugwerkende kracht, omdat het een nieuwen toestand in het leven roept.

Het verzet doet het vonnis te niet.

2. De handelsdaden gesteld door den zaakvoerder van een vennootschap in deelneming, zijn niet voor de rekening van deze vennootschap, indien zij volgens hun aard niet in het kader van de maatschappelijke bedrijvigheid passen.

Gezien het expl. van zaakinstel op 26-2-34 betekend door Cyr. De Mey, deurwaarder, te Brugge, aldaar geboekt den 27-2-34 kost 13 fr.;

Gezien het exploit van oproeping in tusschenkomst op 6-3-34 beteekend door zelfden deurwaarder, te Brugge, geboekt den 7-3-34 kost 15 fr.

Gezien de vonnissen van deze rechtbank, gedagteekend van 23-7-31, 10-10-33 en 18-1-34.

Gehoord:

Aangezien eischer met Van Veen een vennootschap in deelneming gesticht had; dat verweerster Van Veen een vordering tegen haren vennoot — zaakvoerder der deelneming — inspande, waarbij zij vroeg:

1) De benoeming van een deskundige om de rekening van winsten en verliezen op te stellen;

2) De veroordeeling van den zaakvoerder De Keyzer tot de betaling van 7% op hare deelneming, zonder eenigen aftrek, en van haar aandeel in de gedane winsten;

3) De ontbinding van de vennootschap en de benoeming van een vereffenaar.

Aangezien deze rechtbank, op de aanvraag van de partijen op 23-7-31, een deskundige benoemde, voor het 1e punt der vordering;

Dat na het neerleggen van het deskundig verslag, Maria Van Veen, het geding voortzette en vroeg dat De Keyzer het kroos van 7% zou moeten betalen voor den jaargang eindigende op einde 1931, zonder aftrek van de jaarlijksche vergoedingen, die De Keyzer voornitgenomen had, noch van de hypothecaire schuld die buiten hare wete aangegaan had;

Dat de rechtbank bij verstek op 10-10-33 wijzende, de vennootschap ontbonden verklaarde en Mter Beeckman als vereffenaar en gerechtelijke bewaarder aanstelde;

Dat de rechtbank ook besliste dat Van Veen recht had op een rent van 7% op haar ingebracht kapitaal voor gansch het jaar 1931, zonder eenigen aftrek;

Aangezien De Keyzer eindelijk verzet deed tegen dit vonnis, waarop de rechtbank op 18-1-34 besliste dat Van Veen recht had op de rent van 7% voor 1931, doch na aftrek van de kosten, dus enkel op de zuivere winsten en voor het overige het vonnis, waartegen verzet bevestigde;

Aangezien eischer den vereffenaar betrokken heeft om te hooren zeggen: 1) dat de vereffening slechts draagt op de jaren 1929-30 en '31, omdat het vonnis, dat de ontbinding uitspreekt, terugwerkende kracht heeft tot op den dag waarop het geding begonnen is;

Diensvolgens: 2) dat de inschulden, die sedert 1-1-32 ontstonden, aan hem eischer behooren en buiten de vereffening blijven;

3) In elk geval dat de deelneming slechts recht heeft op de inschulden voortkomende van de bedrijvigheid ahangende van het werkhuis van de kleine St Jansstraat te Brugge;

Aangezien verweerders integendeel bij tegenvordering vragen:

1) Dat de vereffenaar de vereffening voortzette volgens de aanduidingen van voornoemden deskundige, gewijzigd door hooger vernoemde vonnissen, en dit tot 10-1-34;

2) Dat er geen onderscheid dient gedaan te worden tusschen de maatschappelijke bedrijvigheid en andere handelsdaden van De Keyzer, alhoewel hij beweert ze voor eigen rekening gedaan te hebben;

3) Dat diensvolgens de schuldvordering Goes aan de vennootschap zou toegerekend worden;

Over het 1e punt:

Aangezien de bekomen ontbinding het werk van de

partijen niet is; daar zij geen gebruik gemaakt hebben van het recht tot verzaken, voorzien in het art. 1869 B. W.; dat Marie Van Veen de ontbinding aan de rechtbank gevraagd heeft; zich steunend op het art. 1871 W. B., alhoewel zij de art. van 1869 en 1865 mocht invoeren, omdat zij het voordeliger vond iedere betwisting over de geldigheid eener verzaking te voorkomen;

Aangezien het de rechtbank is, die de ontbinding uitgesproken heeft; dat zij bijgevolg aldus een nieuwen toestand in het leven geroepen heeft door hare vonnissen van 10-10-33 en van 18-1-34; dat deze vonnissen dus geen terugwerkende kracht hebben tot den dag van het inspannen van het geding;

Aangezien het exploit van verzet het vonnis van 10-10-33 te niet gedaan heeft, zoodat de ontbinding enkel dagteekent van 18-1-34.

Over het 2de punt:

Aangezien het niet mogelijk is alle daden van De Keyzer op de rekening van de deelneming te schuiven, zelfs degene die met haar niet in betrekking kunnen staan;

Dat partijen elke betwisting dienaangaande, rechterlijk moeten doen beslissen.

Over het 3de punt:

Aangezien er moet onderzocht worden indien de onderneming Goes volgens haren aard, in het raam van de maatschappelijke bedrijvigheid past;

Om deze redenen de rechtbank bij verwerping van elke nuimere of strijdige beslitselen, zegt voor recht:

1) Dat de vereffening moet gedaan worden tot 18-1-'34, dag der ontbinding der deelneming. Dat de vereffenaar diensvolgens de rekeningen van den deskundige tot dien dag zal voortzetten met inachtneming van de beschikkingen van voornoemde vonnissen;

2) Dat de inschulden die sedert 1-1-32 door De Keyzer verworven warden, aan de deelneming toebehooren, indien de bewerkingen waaruit zij ontstaan, in haar raam passen, volgens hunnen aard, en in dit geval in rekening moeten gebracht worden door den vereffenaar;

Vooraleer verder te wijzen, benoemt den heer ingenieur Van Lul als deskundige met last te zeggen, indien de onderneming Goes in het raam van de bedrijvigheid van de deelneming De Keyzer-Van Veen past;

Om na het indienen van het verslag, gepleit en gewezen te worden als naar rechten;

Stelt den heer Voorzitter aan om den eed te ontvangen;

Geeft akt aan beide verweerders, dat zij elk punt van hunne tegenvorderingen op meer dan 100.000 fr. schatten voor wat de bevoegdheid betreft;

Zegt dat dit vonnis gemeenschappelijk is voor al de partijen.

Vlaamsche Juristen
Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!

**RECHTBANK VAN KOOPHANDEL
TE ST NIKLAAS-WAAS.**

30 October 1934.

Voorzitter : M. E. de Cleene.
Referendaris : Mr. L. Thuysbaert.
Pleiters : Mrs. W. Melis en W. d'Hanens.

DIENSTCONTRACT. — ZWAARWICHTIGE REDEN VOOR VERBREKING. — BEKENDMAKING OP HET OOGENBLIK DER VERBREKING.

De bepaling van art. 14 § 2 der Wet van 7 Augustus 1922 moet analogisch worden toegepast op de bedienden die meer dan fr. 24.000 per jaar verdienen.

De zwaarwichtige reden, die de onmiddellijke verbreking van het dienstcontract kan wettigen, moet worden ingeroepen op het oogenblik van de verbreking der overeenkomst.

Het aanbod om zekere feiten te bewijzen, die de onmiddellijke verbreking zouden gewettigd hebben, is derhalve onontvankelijk, wanneer deze feiten niet directe oorzaak zijn van de verbreking.

de Meulenaer t/ n. v. Tissage Bruggeman.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 14 September 1934 ;

Aangezien de vraag strekt ten einde : «gedaagde, te hooren zeggen voorrecht dat het werkcontract, tusschen partijen afgesloten den 8 Juli 1929, in haar nadeel verbroken is ; dienvolgens, gedaagde zich te zien en hooren veroordeelen om aan den aanlegger eene vergoeding te betalen gelijk aan zijn loon gedurende 62 weken, hetzij 29.760 frank, vermeerderd met de wettelijke rente en de kosten des gedings ; het vonnis uitvoerbaar te hooren verklaren bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borgtocht» ;

Aangezien verweerster op deze vordering antwoordt dat het de aanlegger zelf is die de werkovereenkomst heeft verbroken ;

dat, tot staving harer bewering, verweerster een aangeefkend schrijven inroept, gedagteekend 1 Mei 1933, uitgaande van haar zelve en gericht tot den aanlegger, waarin zij vaststelt : «dat aanlegger, in den morgen van 1 Mei 1933, zou verklaard hebben aan den heer Albert Bruggeman zoon, dat hij niet meer in staat was zijn functie in de fabriek uit te oefenen ; dat zij, verweerster, hiervan nota nam en de verklaring van den aanlegger aanzag als de verbreking medebrengende van het werkcontract aangegaan op 8 Juli 1929, en hebbende dus, wederzijds, geen andere verplichtingen meer te volbrengen» ;

Aangezien het werkcontract van 8 Juli 1929, én uit den aard zelf van dergelijke contracten, én ingevolge de uitdrukkelijke tenmen dezer overeenkomst, slechts kon verbroken worden, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, met toestemming van beide contractanten ;

Aangezien de aanlegger, wel is waar, toegeeft dat hij, op 1 Mei 1933, aan den heer Albert Bruggeman

zoon, heeft verklaard dat het hem onmogelijk was, op dien dag, te komen werken, daar hij reeds gedurende enkele dagen leed aan een lichamelijke verzwakking, die hem niet toeliet zijnen gewonen arbeid te verrichten ; dat, echter, de aanlegger ten stelligste loochent dat hij aan voornoemden heer Bruggeman zou verklaard hebben dat hij onmogelijk, gezien zijn hooge ouderdom en zijn gezondheidstoestand, in het vervolg zijn functie op de fabriek kon blijven waarnemen ;

Aangezien de verweerster niet bewijst en ook niet aanbiedt te bewijzen dat de aanlegger de overeenkomst van 8 Juli 1929 heeft afgezegd ;

dat het zoogezegd gesprek dat aanlegger, desbetreffende, zou gevoerd hebben met zekeren Deloor ter zake niet afdoende is ;

dat, overigens, de verklaring die den aanlegger wordt in den mond gelegd en dewelke door laatstgenoemde uitdrukkelijk wordt geloochend, volledig in tegenspraak is met de houding die deze, kort daarna, heeft aangenomen, wanneer hij, den 19 Mei 1933, verweerster ter verantwoording deed roepen vóór het verzoeningsbureau van den Werkrechtscraad, wegens wederrechtelijke verbreking van een werkcontract ;

Aangezien verweerster, in de tweede plaats, doet gelden dat er, ten aanzien van den aanlegger, een zwaarwichtige reden van wegzending bestond ; dat laatstgenoemde meermaals in dronken toestand zich op het werk heeft bevonden en dit, ondanks herhaalde aanmaningen en, meer bijzonderlijk, de strenge verwittiging, van haren twege, op 30 Januari 1933 ;

Aangezien de door verweerster aangehaalde zwaarwichtige reden niet de onmiddellijke verbreking van het werkcontract kon wettigen, om reden deze niet werd ingeroepen op het oogenblik van de verbreking der overeenkomst (Thoumsin, Le contrat d'emploi, 3e uitg. nr 443 § 2-3« Houben. De wet op het dienstcontract, bl. 166 ; Hand. Luik, 11 Juli 1923. Pas. 1924, 3.12 ; Bruss. 2 sept. 1931 en 27 febr. 1932, J. C. Brux. 1931, bl. 155 en 1932, bl. 215 ; Luik, 30 April 1932, Jur. Liège 1932, bl. 190 ; Hand. Antwerpen, 3 Januari 1933, P. A. 1933, bl. 18) ;

dat, inderdaad, verweerster zelfs niet eens gewag heeft gemaakt in haar aangeefkende mededeeling van 1 Mei 1933, van de zwaarwichtige reden waarop zij zich thans steunt om een eventueele eenzijdige verbreking te kunnen rechtvaardigen ;

dat verweerster zelve toegeeft dat zij, reeds op 30 Januari 1933, de thans ingeroepen grieven had aangeklaagd ; dat het feit dat verweerster, desondanks, de werkovereenkomst vander is blijven uitvoeren, afdoende bewijst dat de zwaarwichtigheid dezer grieven niet van dien aard was dat zij de onmiddellijke verbreking van het contract kon wettigen ;

Aangezien er, bijgevolg, geen oorzakelijkheidsverband bestaat tusschen de grieven door verweerster aangevoerd en de door haar voltrokken verbreking van het werkcontract ;

dat, in die omstandigheden, het aanbod van bewijs, in ondergeschikte orde door verweerster geformuleerd, niet ontvankelijk is ;

Wat de schadevergoeding betreft :

Aangezien aanlegger de algeheelheid opvoert van zijn weekloon voor de 62 weken zijnde het saldo van den overeengekomen diensttijd ;

Aangezien deze eisch overdreven is ;

dat, werd de vraag van den aanlegger ingewilligd, deze, onmiddellijk en bij voorbaat, al de voordeelen zou genieten die slechts de volledige uitvoering van het werkcontract hem moesten verzekeren, zonder dat hij zelf de correlatieve praestatie's zou te verstrekken hebben ;

Aangezien dat, in acht nemende dat aanlegger zijn vrijheid heeft teruggekregen sinds 1 Mei 1933 en dat hij onmiddellijk het loon zal ontvangen dat hem in termijnen moest uitbetaald worden, het bedrag der toe te kennen schadevergoeding bilijk mag geschat worden op 16.320 frank, zijnde het loon dat aanlegger zou verdiend hebben van 1 Mei 1933 tot 1 Januari 1934 ;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle vendere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, akte verleend aan verweerster dat zij de twee onderdeelen van den eisch elk afzonderlijk schat op meer dan 5000 frank, dit ten aanzien van de bevoegdheid en van den aanleg, zegt voor recht dat de overeenkomst tusschen partijen van 8 Juli 1929, verbroken is ten nadeele van verweerster; dienvolgens, veroordeelt verweerster om aan den aanlegger te betalen een vergoeding gelijk aan zijn loon gedurende 34 weken, hetzij 16.320 fr.; veroordeelt, bovendien, verweerster tot de gerechtelijke intresten en de proceskosten ;

Verklaart het onderhavige vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borgtocht.

NOTA :

De quaestie of de bepaling van art. 14 § 2 der Wet van 7 Aug. 1922 ook moet worden toegepast op de bedienden, die niet vallen onder de beschermende maatregelen dezer wet, is met deze beslissing voor de zooveelste maal in affirmatieven zin opgelost.

Tegen deze oplossing werd herhaaldelijk aangevoerd, dat art. 14 § 2 dezer wet een uitzonderingsregel is, die slechts restrictief mag worden toegepast op de gevallen welke door de Wet worden voorzien.

De gedachte welke aan den grond van dit art. is deze dat men aan den mindere, den ondergeschikte, de gelegenheid moet geven om zich het noodige bewijsmateriaal te verzekeren op het oogmerk zelf van de verbreking van zijn werkovereenkomst. — Dezelfde gelegenheid moet ook de patroon hebben tegen zijn bediende, wanneer het deze moest zijn die de werkovereenkomst verbreekt.

Het is de deur openen voor allerlei misbruiken indien men aan een van beide partijen de gelegenheid moest geven om dikwijls vele maanden nadien, feiten te bewijzen, die de verbreking van het contract konden wettigen, maar in werkelijkheid bij het verbreken van het contract geen den minsten rol hebben gespeeld.

De gansche jurisprudentie der laatste jaren is dan ook unaniem in dezen zin gevestigd, dat het bewijsaanbod van feiten welke niet werden bekend gemaakt door de patroon of door de bediende op het oogmerk dat één van beiden de dienstovereenkomst verbrak, en welke uitdrukkelijk worden bepaald als zijnde de reden tot het verbreken der overeenkomst, als niet-ontvankelijk moet worden afgewezen.

Wanneer het dus gaat over bedienden die niet vallen onder toepassing der Wet, worden niet de welbepaalde regelen vereischt (beteekening binnen de drie dagen), maar dan moet in elk geval de geest van het artikel worden nageleefd.

W. Melis.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

4 October 1934.

Voorzitter : M. Dhoedt.

Rechters : MM. Viaene en Blondeel.

Referendaris : M. Ed. Maertens.

Pleiter : Mter Dhondt.

RECHTSPLEGING IN HANDELSZAKEN. — VERSTEK. — BETEEKEND VONNIS. — TENIET GAAN WISSELS. — AFSTAND. — GEWONE RECHTSVORMEN. — BELOFTE VAN AFSTAND. — OVERDRACHT DOOR ENDOSSEMENT BLIJFT MOGELIJK. — RECHT VAN HOUDER.

Het betekend vonnis bij verstek is na zes maanden niet vervallen, wanneer geen andere uitvoering kon gebeuren dan de betekening.

Een wisselbrief kan door de eenvoudige toestemming der partijen afgestaan worden, volgens de gewone rechtsvormen.

De belofte van afstand van een wisselbrief doet een verbintenis van «doen» ontstaan, doch belet niet dat de belover dezen wisselbrief geldig aan een ander kan endosseeren.

In het geding door den houder tegen den trekker ingespannen kan de rechtbank geen rekenschap houden van een vorig vonnis, waarin bevolen werd den wisselbrief van een derde af te geven, die de belofte van afstand ontving.

Tjoens t/ De Groote en Lepia.

Gezien het afschriftexploot van zaakintef op 13-9-1934 betekend door Ed. Demulder, deurwaarder te Brugge ;

Gezien den wisselbrief van 1500 fr. door 2n verweerder op 1en verweerder getrokken op den vervalldag van 31 Augustus 1934 en door 1n verweerder aanvaard, geprotesteerd bij akt van C. De Groote, deurwaarder te Brugge, op 3 Sept. 1934, te Brugge geboekt den 5 Sept. '34, kost 6 frank.

Gezien het vonnis bij verstek van deze rechtbank, gedagteekend van 17 Mei 1934, en het afschrift van den akt van betekening op 6 Juli 1934 door Const. De Groote betekend, deurwaarder te Brugge.

Gehoord :

Aangezien eischer de solidaire veroordeeling van beide verweerders tot de betaling van 1500 frank opvoert, bedrag van bovengenoemden wisselbrief, en van 43,65 fr. protestkosten ;

Aangezien 1en verweerder doet gelden dat er volgt uit hoogervenneld vonnis bij verstek, dat 2en verweerder zich verplicht had aan den heer René Boddaert, twee wisselbrieven af te geven in betaling van een koopprijs van geleverde waren ; dat hij het niet gedaan heeft, deze wisselbrieven aan 2en verweerder bevolen heeft, deze wisselbrieven aan den heer Boddaert af te geven en aan 2en verweerder deze wisselbrieven in andere handen te betalen dan degene van eischer Boddaert ;

Dat hij zich dan gedraagt naar de wijsheid van de rechtbank ;

Aangezien een wisselbrief zonder rugteekening kan afgestaan worden volgens de gewone rechtsvormen, door de eenvoudige toestemming van de partijen

en met de gevolgen van het gewoon recht; dat de afstand aan den verweerder beteekend werd; dat het vonnis bij verstek jegens hem geen andere uitvoering kon behelzen dan zijne beteekening; dat het vonnis bij verstek dus na zes maanden niet vervallen is;

Aangezien niettemin de trekker, — 2en verweerder — den betwisten wisselbrief aan den eischer geëndosseerd heeft;

Aangezien het vonnis bij verstek jegens den eischer geen waarde bezit;

Aangezien 2en verweerder beloofd heeft een wisselbrief ter betaling van zijn schuld af te geven en dat hij deze betaling niet gedaan heeft;

Dat hij hierdoor een verplichting van doen aangenomen heeft, en, bij onuitvoering een verplichting tot schadevergoeding;

Doch dat hij tegenover derden, eigenaar van den wisselbrief gebleven was en het endossement rechtsgeldig gedaan heeft;

Aangezien de wisselbrief eigendom van den trekker zou gebleven zijn, zelfs indien de gedane belofte en de opvolgende rechtspleging moesten beschouwd worden als een afstand van schuldvordering volgens de vormen van het art. 1690 B. W., omdat de wisselbrief niet afgegeven werd aan den heer B.;

Dat de trekker, niettegenstaande dezen afstand, het ordebeding van den wisselbrief geldig kon benuttigen door een endossement;

Dat ten aanzien van een houder van goede trouw de wisselbrief alsdan gezuiverd is, dat de voorraad onbetwistbaar is, en dat de betrokkene aanvaardende tegen hem geen andere uitnemingen mag doen gelden dan degene die hem eigen zijn;

Aangezien 1en verweerder dus verplicht is tot betaling van den geprotesteerden wisselbrief;

Aangezien de gebruikte rechtsvormen de rechtbank niet toelaten het geschil tusschen dit vonnis en het ingeroepen vonnis bij verstek te berechten;

Aangezien 2en verweerder niet verschenen is;

Om deze redenen,

De rechtbank veroordeelt solidairlijk beide verweerders — den 1n tegensprakelijk, den 2n bij verstek, wegens niet verschijning — tot de betaling van 1500 frank, bedrag van den wisselbrief en van 43,65 fr. protestkosten, met de rechterlijke kroozen en tot de gedingskosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

6^e Kamer. — 5 Juni 1934.

Voorzitter: M. Van Kerkhove.

Referendaris: M. Marinis.

Pl.: Mrs. Collard loco Vrancken en Van der Cruyssen.

AANVARING. — ONVOORZICHTIGE MANOEUVER. — VERWITTIGING. — AANSPRAKELIJKHEID.

Het feit van een onvoorzichtige manoeuvre aan te kondigen rechtvaardigt deze manoeuvre geenszins, vooral niet als ze niet noodzakelijk is om een ongeval te vermijden.

De aldus berokkende schade verplicht tot vergoeding.

B. H. t/ R. O. B.

Gezien de geboekte dagvaardiging op 18 Maart 1933 ten verzoeken van B. Hellemans, lichter «Jeune Auguste» aan Kap. De Boer, motorlichter «Immanuel» beteekend en deze op 27 Maart 1933 ten verzoeken van Kap. De Boer aan B. Hellemans beteekend.

Aangezien beide gedingen voor doel hebben de verantwoordelijkheid vast te stellen en de gevolgen te regelen van een aanvaring op 10 November 1932 rond 10 uur 's avonds op den Rupel ter hoogte der sluis van Wintham ontstaan tusschen den lichter «Jeune Auguste» van B. Hellemans die den Rupel opvaarde met het inzicht zich langs de vaart van *Klein Willebroeck* naar Vilvoorde te begeven en den zeemotorlichter «Immanuel» van kapitein De Boer, komende uit de zeevaart van Brussel en met bestemming naar Londen;

Aangezien deze gedingen verknocht zijn en dus dienen samengevoegd te worden:

1) Verantwoordelijkheid:

Aangezien de heer zeeexpert van meening is dat schipper Hellemans alleen de verantwoordelijkheid van de aanvaring te dragen heeft, om rede der onbedachtzame en onvoorzichtige manoeuvres die hij uitgevoerd heeft.

Aangezien het besluit van den expert rechtvaardig is.

Dat het inderdaad uit het verslag blijkt dat kapitein De Boer niet alleen een volkomen normale manoeuvre heeft uitgevoerd maar ook dat Hellemans deze manoeuvre noodzakelijk moest voorzien des te meer dat ze door De Boer aangekondigd werd op een oogenblik dat de lichter van Hellemans zich op voldoende afstand bevond om hem toe te laten alle voorzorgmaatregelen ten einde een aanvaring te voorkomen te nemen.

Dat Hellemans dus de manoeuvre door De Boer aangekondigd moest eerbiedigen en toelaten en dit des te meer dat Hellemans zeelichter van De Boer aan stuurboord opmerkte en diensvolgens bij toepassing van het reglement, als verplichting had zich van den door den zeelichter gevolgd weg te verwijderen; dat Hellemans in plaats van den oever aan stuurboord te vervoegen en zijne vaart te vertragen totdat De Boer zijne normale manoeuvre voltooid had, integendeel zijnen oever verliet, den vaarpas overstak en alzoo met zijn vóórsteven in aanraking kwam met den bakboordvóórboeg van zeelichter «Immanuel» die alsdan reeds langs den hem voorbehouden oever den Rupel afvaarde;

Dat deze onbedachtzame en onvoorzichtige manoeuvre bij afwezigheid van gelijk welke onvoorzichtigheid in hoofde van De Boer de enige oorzaak van de aanvaring is, zoodat Hellemans alleen verantwoordelijk kan verklaard worden;

Aangezien Hellemans weliswaar opwerpt, dat hij zijn manoeuvre normaal aangekondigd had; dat het feit echter van een onvoorzichtige manoeuvre aan te kondigen deze manoeuvre niet rechtvaardigt vooral niet als, zooals in onderhavig geval, deze manoeuvre niet noodzakelijk was ten einde een onheil te vermijden en de manoeuvre door De Boer aangekondigd

en begonnen volkomen normaal was en geerbiedigd moest worden;

II) *Gevolgen* :

Aangezien kapitein De Boer betaling eischt van een bedrag van fr. 13.620.— verdeeld als volgt:

6.991.— fr. voor herstellingswerken ;

5.005.— fr. voor 7 dagen gedwongen stilliggen aan 5 fr. per ton en per dag ;

1.252.— fr. begrijpende 52 Gulden voor reiskosten van een getuige en 35 Gulden voor kosten van den deskundige «Bureau Veritas»;

372.— fr. voor getuigschrift van bevaarbaarheid ;

Aangezien de herstellingskosten niet betwist worden (fr. 6.991) ;

Aangezien betreffende de vergoeding wegens gedwongen stilliggen, dat Hellemans enkel opwerpt dat De Boer slechts 5 dagen aan 1 frank per dag en per ton zou mogen in rekening brengen;

Dat deze bewering niet gegrond is betreffende het aantal ligdagen;

Dat De Boer recht heeft op volledige herstelling en diensvolgens ook vergoeding mag eischen voor gedwongen stilliggen tot op den dag dat de experten op normale wijze hunnen bestatigingen hebben kunnen doen;

Dat echter de opwerping van Hellemans betreffende het bedrag gedeeltelijk gegrond is; dat, inderdaad voor een zeelichter van kleine afmetingen een vergoeding van 2 fr. per dag en per ton berekend op de bruto tonnemaat voldoende is, zoodat aan De Boer eene som van $143 \times 2 \times 7$ of fr. 2.002 toekomt;

Aangezien wat de kosten van getuige betreft, dat, indien het aangenomen is dat de kosten van getuigen steeds ten laste van de verliezende partij zijn, De Boer nochtans niet bewijst de som van 52 gulden aan een zijner getuigen betaald te hebben;

Dat de eisch van De Boer desaangaande niet gegrond is;

Aangezien de kosten van deskundige van Bureau Veritas en de kosten van getuigschrift van bevaarbaarheid een noodzakelijk en rechtstreeks gevolg zijn van de aanvaring, vermits de zeelichter zonder deze kosten niet normaal zooals voorheen zou kunnen varen;

Dat het bedrag door De Boer in rekening gebracht en niet betwist, aldus verschuldigd is;

Aangezien Hellemans diensvolgens verschuldigd is ten titel van schadevergoeding fr. 6.991 + 2.002 + 514 + 372 = frs. 9.879.—.

Om deze redenen,

De Rechtbank,

alle andere besluiten afwijzende, voegt de zaken samen; verklaart schipper Hellemans alleen verantwoordelijk van de betwiste aanvaring;

Veroordeelt schipper Hellemans aan Kapitein De Boer ten titel van schadevergoeding eene som van *negen duizend acht honderd negen en zeventig frank* (9.879 frs) te betalen, met de interesten vanaf 10 November 1932, de gerechtelijke interesten en de kosten van de twee gedingen;

Verklaart het vonnis, behalve voor de veroordeeling tot de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

24 April 1934.

Voorzitter : M. Van de Pitte.
Referendaris : M. Ed. Maertens.
Pleiter : Mter Peyralbe.

VERBINTENISSEN. — TOEREKENING. — ARTIKEL 1256 B. W. — ENKEL TOEPASSELIJK OP BETALING.

De beginselen van de toerekening, vastgesteld in artikel 1256 B. W., zijn slechts toepasselijk op de betaling, en niet op de andere wijze waarop een verbintenis kan te niet gaan.

Cur. faill. Verv. t/ Poppe.

Gezien het expl. van zaakinstel op 24 Februari 1933 beteekend door Oscar Keyaerts, deurwaarder te Brussel, aldaar geboekt den 25 Maart 1933, kost 15 frank ;

Gehoord in de openbare dinging het verslag van den aangestelden rechter en daarna de besluiten van de partijen ;

Aangezien eischer vraagt : 1) dat verweerder veroordeeld worde tot het afleveren van de Robertsmeubelen, op 25 Juli 1919 verkocht ter uitzondering van twee kamers ;

2) Dat hij zou bemachtigd worden om bezit te nemen van deze meubelen, indien verweerder ze niet vrijwillig aflevert ;

3) Dat verweerder zou veroordeeld worden tot een dagelijksche schadevergoeding van 100 frank, indien hij de aflevering weigert ;

4) Dat een deskundige deze meubelen zou onderzoeken om te weten indien zij aan den koop beantwoorden ;

Aangezien verweerder antwoordt dat hij krachtens het art. 570 der faillietwet deze meubelen mag inhouden, omdat zij aan den gefailleerde niet afgeleverd werden ;

Aangezien eischer eerst opgeworpen heeft dat verweerder het wettelijk bezit van deze meubelen verloren heeft, omdat zij een pand waren voor den Comptoir Commercial de Bruxelles ;

Dat hij echter nadien bekend heeft dat dit pandrecht niet duidelijk bewezen is en dat verweerder het bezit bewaard heeft ;

Aangezien het immers zonder belang is dat de meubelen in den winkel van verweerder leverbaar waren, daar de aflevering niet geschied is ;

Aangezien eischer verder opwerpt dat dit art. niet kan ingeroepen worden omdat verweerder ten deele betaald werd ;

1) Tot beloop van 30.000 frank wisselbrief betaald door M. Goethals aan den Comptoir Commercial, op 28 Februari 1930;

2) Tot beloop van 250.000 frank leening van mevrouw Vossaert ;

Dat hij echter naderhand erkent dat de betaling van 30.000 frank ten ontlaste van gefailleerde jegens de Bank en niet jegens verweerder moet aangerekend worden ;

Aangezien gefailleerde 280.00 frank verschuldigd was aan verweerder, gewaarborgd door hypotheek krachtens een openbaren-akt van notaris De Ghelde-

re, te Heyst, gedagteekend van 17 November 1928; Aangezien op 22 December 1931, bij openbaren akt van notaris Verhougstraete, te Assenede, verweerder een deel van deze schuldvordering — beloopende tot 260.000 frank — aan mevr. Vossaert overgedragen heeft en dat gefailleerde deze overdracht aanvaard heeft;

Aangezien partijen redeneeren alsof gefailleerde aldus een betaling van 250.000 frank zou gedaan hebben; dat verweerder houdt staan dat hij aldus een hypothecaire schuld afbetaald heeft, terwijl eischer beweert dat hiermede de schuld van 300.000 frank afbetaald werd, bedrag der wisselbrieven die gegeven werden om de Robert's meubelen te betalen, en niet de hypothecaire schuld omdat zij op dit oogenblik nog niet effen was, daar de hypotheek ten meereendele een toekomstige schuld dekte, die door een deskundige moest bepaald worden;

Aangezien de beginselen van de aanrekening, vastgesteld door het art. 1256 B. W., slechts toepasselijk zijn op de betaling en niet op de andere wijzen waarmee een verbintenis kan te niet gedaan worden, en, in dit geval, niet op de schuldvernieuwing;

Aangezien de akt van 22 December 1931, immers geen betaling van gefailleerde vastgesteld heeft, doch een schuldvernieuwing, door verandering van een schuldeischer; dat de gefailleerde slechts deze wijziging aanvaard heeft, en hiermede niets betaald heeft;

Aangezien hieruit blijkt dat verweerder het recht heeft de verkochte en niet afgeleverde meubelen te behouden en dat de vordering ongegrond is;

Om deze redenen,

De rechtbank verwerpt de vordering als ongegrond, veroordeelt eischer tot de gedingskosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

3 Juli 1934.

Voorzitter : M. Verbeke.
Referendaris : M. L. Thuysbaert.
Pleiters : Mters Van Haelst en De Cleene.

I. VERKOOP. — WAREN AAN PRIJSSCHOMMELINGEN ONDERHEVIG. — BEPERKTE DUUR VOOR UITVOERING.

II. VERKOOP. — VERPLICHTINGEN VAN KOOPER EN VERKOOPEER HANGEN VAN ELKANDER AF.

I. *De uitvoering van bestellingen betreffende waren, die aan belangrijke schommelingen onderhevig zijn, kan niet vervolgd worden gedurende onbepaalde tijd, naar willekeur of winstberekening van een der contractanten. Indien de uitvoering niet binnen beperkte tijd vervolgd wordt moeten partijen verondersteld worden aan den koop te hebben verzaakt.*

II. *De verplichtingen van koper en verkooper zijn correlatief, zoodat de verkooper niet gehouden is te leveren indien de koper den prijs van gedane leveringen niet of slechts gedeeltelijk kwijt.*

Filature Roubaisienne t/ De Cuyper.

Gezien de geregistreeerde dagvaarding van 28 April 1934;

Aangezien de vraag strekt tot betaling van 1.988.40 frank, volgens afrekening overgeschreven op de rugzijde der inleidende dagvaarding, met de gerechtelijke intresten en de proceskosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg;

Aangezien de gegrondheid van de vraag blijkt uit de bestanddeelen der zaak en, overigens, door verweerder niet wordt betwist;

Aangezien, evenwel, gedaagde, bij wijze van tegen-eisch, betaling vordert van fr. 4.500, ten titel van vergoeding der schade door hem geleden, ten gevolge van de niet-uitvoering door aanlegster van eene bestelling van 300 kar. wol, dagteekenende van 29 Januari 1932, alsmede eene bestelling van 50 kar. wol, in d° 27 September 1932;

Aangezien de bestelling van 29 Januari 1932 moest uitgevoerd worden op tijdstippen door den koper te bepalen; dat de bestelling van 27 September 1932 moest uitgevoerd worden «zoo gauw mogelijk»;

Aangezien verweerder niet bewijst dat hij ooit, tusschen Januari 1932 en September 1933, de uitvoering van de hiervoren vermelde bestellingen heeft geëischt;

Aangezien eene op heden gevestigde Rechtspraak beslist dat de uitvoering van bestellingen betreffende waren, die aan belangrijke schommelingen in prijs onderhevig zijn, niet kan vervolgd worden gedurende onbepaalde tijd, naar willekeur of winstberekening van een der contractanten;

Dat, in dergelijk geval, de partijen moeten beschouwd worden als hebbende aan de betwiste koopverzaakt; (Ber. Gent, 4 Jan. en Hand. Gent, 1 Aug. 1931, J. C. F. Nrs 5131 en 5162);

Aangezien verweerder ten onrechte aanvoert dat aanlegster zelve, in d° 5 September 1933, zich nog bereid verklaarde de bestelling van 29 Januari 1933 uit te voeren;

Dat, immers, deze toegevendheid vanwege de aanlegster afhankelijk werd gemaakt van de uitdrukkelijke voorwaarde dat verweerder onverwijld de vroegere leveringen zou voldoen;

Aangezien deze eisch van aanlegster ten volle gerechtvaardigd was;

Dat, inderdaad, de verplichtingen van den verkooper en deze van den koper correlatief zijn, zoodat de verkooper niet gehouden is te leveren wanneer de koper den prijs van gedane leveringen niet of slechts gedeeltelijk kwijt (Limoges, 24 Juni 1922, D. P. 1924-2-8; Ber. Gent, 19 Febr. J. C. F. nr 4785);

Aangezien verweerder tegen de zienswijze van aanlegster, in de verste verte, niet heeft geprotesteerd en, evenmin, op levering aangedrongen;

Aangezien, in die voorwaarden, de tegenvordering van verweerder van grond is ontbloot;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, veroordeelt verweerder om aan de aanlegster te betalen de som van 1.988.40 frank, met de gerechtelijke intresten; verklaart de tegenvordering ongegrond, wijst ze af; verwijst verweerder in de kosten;

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borg.

vredegerecht te antwerpen

2e Kanton, 15 Maart 1934.

Vrederechter: M. Van Spijbeek.
Pleiters: Mters Em. Ooms en J. Franck.

BEWIJS. — VERBINTENIS MET BURGERLIJK KARAKTER VAN HANDELAAR. — ART. 1326 B. W. LID I. — NIET TOEPASSELIJK.

Tegenover een handelaar wordt het bestaan van een eenzijdige verbintenis met burgerlijk karakter strekkende tot betaling van een som, geldig bewezen door een geschrift door een derde geschreven en door hem zelf ondertekend, zonder dat hij vóór zijn handteeken het «goed voor» plaatste.

Bals t/ Crosiers.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Henri Verhulst te Antwerpen verblijvende in dato van 27 Februari 1934 geboekt;

Aangezien de eisch strekt tot betaling der som van fr. 1250.— voor intresten vervallen sedert October 1932 tot 17 Januari 1943; samen met verwijzing van verweerder in de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings met verklaring van voorloopige uitvoerbaarheid van het te vellen vonnis;

Gehoord partijen in hunne middelen en gezegden:

Dat aanlegger betoogt dat verweerder van hem op 17 October 1931 ontleende eene som van fr. 50.000 tegen een intrest van 8% per jaar; dat bij mondelinge overeenkomst d. d. 2 September 1932, die intrest verhoogd werd tot 10% verminderbaar op 9% in geval van stipte betalingen zulks van af 17 Juli 1932; dat verweerder op grond van die overeenkomst sinds 17 October 1932 tot 17 Juli 1933, fr. 7500.— moest betalen en hij er slechts fr. 6.000 vereffende zoodat er nog schuldig blijft fr. 1600.— en hij toekenning vraagt van dit bedrag;

Aangezien echter in de dagvaarding slechts 1250.— frank gevraagd wordt en wij ons natuurlijk aan dit bedrag moeten houden;

Aangezien verweerder opwerpt dat de intrest die hij verschuldigd is volgens den notarieele akt van 17 October 1931 door hem regelmatig betaald is geworden en hij zelf een bedrag van fr. 1000.— nog bijbetaald heeft als vergoeding; dat aanlegger om een zwaarder intrest dan dien welke voorzien werd te verrechtvaardigen, steunt op eene overeenkomst die niet opgemaakt werd in overeenstemming met de beschikkingen van art. 1326 B. W. meer bepaald door een eigenhandig geschrift van verweerder of door een geschrift voorzien van de vereischte goedkeuring;

Aangezien echter volgens alinea 2 van gezegd artikel die pleegvormen niet vereischt zijn wanneer het een handelaar geldt;

Dat vermits verweerder handelaar is, aanlegger dus zulkdanig geschrift niet moet voorbrengen tegenover hem en de geslotene overeenkomst bijgevolg bindend is;

Dat verweerder zou moeten bewijzen dat de komende intrest door hem werkelijk betaald werd;

Dat zulk bewijs niet voorgebracht zijnde, bij het geëischt bedrag verschuldigd is;

Om deze redenen,

Wij Vrederechter, rechtsprekende tegensprekelijk, veroordeelen verweerder tot betaling aan aanlegger der som van duizend vijf honderd frank (fr. 1500), veroordeelen hem alsnog in de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings, deze laatsten ten beloope van fr. 61.— hierin niet begrepen de registratie rechten van dit vonnis zoo er grond toe is.

Zeggen dat er geene reden is om de voorloopige uitvoering van het vonnis te bevelen.

NOTA. — Zie in den zelfden zin Aubry et Rau.

Cours de dr. Civil franç. uitg. Bartin 1922 t. XII § 756 blz. 212« Baudry-Lacantinerie.

Précis de droit civil français t. II, uitg. 1925, nr 572, Colin et Capitant: Cours de droit civil français uitg. 1928 t. II, blz. 572.

Contra: Planiol et Ripert: Traité Pratique de Droit civil français t. VII Obligations.

2e partie avec le Concours de P. Esmein, J. Radouant et G. Gabolde nr 1477, 1e; A. Kluyskens.

De verbintenissen uitg. 1925, nr 284.

WERKRECHTERSRAAD VAN ANTWERPEN KAMER VOOR BEDIENDEN

31 October 1934

Voorzitter: M. Dieltiens.

Bijzitter: Mr. Vlietinck.

Pleiters: Mters Houben en Boelens.

ZAAKVOERDER. — TEKORT. — VERREKENING MET LOONEN. — WET VAN 18 AUGUSTUS 1887 EN ARTIKEL 1293, 2° B. W. — VERDWIJNING VAN STUKKEN. — VERMOEDEN VAN FOUT.

De wetten op de beslaglegging van loonen en wedden doen geen afbreuk aan de grondbeginselen van art. 1293 van het Burgerlijk wetboek. De gérant of zaakvoerder is niet ontvankelijk de verrekening te regelen van zijne wedde met een erkend tekort, in geval van verdwijning van stukken, kan het vermoeden van fout vanwege den zaakvoerder uit zijne houding afgeleid worden.

S. t/ N. V. Franco-Belge de Couleurs et Vernis.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Edouard Scharpé te Brugge verblijvende, in dato van 10 October 1934, strekkende tot betaling van 1° fr. 1500.— ten titel van loon der maand Mei; 2° fr. 900.— ten titel van loon van 1 tot 18 Juni en 3° fr. 3600.— ten titel van vergoeding voor onmiddellijke doorzending, samen fr. 6000.— met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedings;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien de poging tot verzoening ter zitting aangewend vruchteloos is gebleven;

Aangezien aanlegger op 18 Mei 1934 regelmatig opzeg ontving tegen 1 September, doch op 18 Juni bepaald werd afgedankt om redenen hem schriftelijk medegedeeld en waarvan verder sprak;

Aangezien verweerder de loonen der maand Mei en van 1 tot 18 Juni zijnde eene som van fr. 2400.— niet betwist doch beweert dit bedrag te verrekenen met het bedrag van een erkend tekort van 8140.— frank;

Aangezien aanlegger enkel de compensatie of afhouding erkent binnen de palen gesteld door de wet van 18 Augustus 1887 op het beslagleggen en afstaan van dagloonen en wedden, gewijzigd door die van 25 Mei 1920 en van den 5den Maart 1932, m. a. w. de verplichte verrekening doet gelden (art. 1289 B. W.) beperkt tot een vijfde;

Aangezien zoo, in de betrekkingen tusschen werkgever en werknemer beslagname op zichzelf en in eigen handen een vorm is van compensatie of verrekening, er op te merken valt dat de wetten op de inbeslagneming van wedden en dagloonen de grondbeginselen van rechtvaardigheid en billijkheid, neergeschreven in de beschikkingen der artikels 1289 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, niet hebben afgeschaffd noch kunnen afschaffen;

Aangezien gezeid artikel de verrekening doet ontstaan van rechtswege en zelfs buiten kennis van partijen, maar dat artikel 1293, in zijn 1° en 2°, eene dubbele afwijking van den regel voorziet en de verrekening uitsluit, eerst voor het geval van teruggeisch eener zaak waarvan de eigenaar wederrechtelijk is ontroofd geworden, vervolgens wanneer de teruggeef geworderd wordt eener inbewaargeving of van een bruikleen (voor wat de inbewaargeving betreft, zie Brussel, 8 Februari 1882, Pasicrisie 1882, bladz. 107; Pand. Belges (1909) verbo saisie-arrêt, nr 237, Laurent, XVIII, nr 445);

Aangezien in het huidig geval het inderdaad gaat over een tekort van koopwaren aan aanlegger als zaakvoerder of gérant toevertrouwd, en deze laatste bijgevolg onontvankelijk is om het voordeel in te roepen der verplichte of zelfwerkende verrekening met toepassing van bedoelde wet van 1887;

Aangezien bijgevolg alleen verweerster gerechtigd is eene regeling te treffen op grond van gelijk welke verrekening, tengevolge der nietvervulling zijner plichten vanwege aanlegger;

Aangezien dus ook de eisch betreffende de achterstallige loonen gegrond doch niet ontvankelijk moet worden verklaard;

Aangezien om den onmiddellijken opzeg van 18 Juni te rechtvaardigen, verweester ten laste legt van aanleggende partij het verdwijnen tusschen 12 en 16 Juni van verscheidene stukken als briefwisseling, bons, lijst van cliënten, enz.;

Aangezien het zonderling voorkomt dat aanlegger zich beperkt tot eene eenvoudige ontkenning der feiten zonder zelfs eenigen uitleg te beproeven; dat hij ofwel zich regelmatig op het bijhuis bevond gedurende de gezegde vijf dagen, en dan is de verdwijning bezwaarlijk uit te leggen, ofwel lieten zijne aanwezigheid en waakzaamheid erg te wenschen over en in dit geval was hij in fout;

Aangezien in zulke voorwaarden het onderzoek door verweerster gevraagd nutteloos en doelloos blijkt en de eisch van vergoeding ongegrond.

Om deze redenen :

De Werkrechtersraad, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, wijst aanlegger af van zijnen eisch en veroordeelt hem tot de kosten van het geding.

Aldus gevonnisd en uitgesproken ter openbare zitting van 31 October 1934.

BIBLIOGRAPHIE

JULES BRASSINE.

Vlaamsch-Fransch rechtskundig Woordenboek.
— Dictionnaire juridique Flamand-Français. — Préface de M. Jules Simon, conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles.
Professeur à l'Université de Gand.
Brussel Etabl. Emile Bruylant, 1935.

Sedert enkele weken was de aanstaande verschijning van dit «Vlaamsch-Fransch rechtskundig Woordenboek» aangekondigd geworden en wij waren ten zeerste benieuwd te weten hoe de schrijver de uiterst zware en moeilijke taak die hij zich gesteld had zou hebben vervuld. Het feit dat Prof. Jules Simon erin toegestemd had de voorrede voor dit werk te schrijven liet het beste verhoopen; het was immers stellig dat deze geleerde enkel zijn goedkeuring zou gehecht hebben aan een werk dat den stempel draagt van groote wetenschappelijke degelijkheid. Het boek ligt thans voor ons in zijn handige en toch zoo sierlijk-voorna-me uitgave en een eerste onderzoek doet dadelijk blijken dat alle verwachtingen overtroffen werden!

Eerst en vooral is de methode die de auteur gebruikt volkomen nieuw. Naast de Nederlandsche woorden vindt men niet enkel de Fransche vertaling, doch meestal ook een beknopte verklarende uitleg betreffende de juiste juridische beteekenis van het woord, met het oog op de noodzakelijkheden der vertaling. Dit voorafgaandelijk werk dat de heer Brassine zich heeft opgelegd is van het allergrootste nut; wij hebben de meeste van die bondige omschrijvingen overloopen en voortdurend met een stijgend genoegen kunnen vaststellen hoe nauwkeurig en hoe zakelijk de bepalingen zijn, hoe scherp en hoe klaar de onderscheidingen. Deze Nederlandsche verklaring der rechtstermen zal aan talrijke Vlaamsche juristen heel wat diensten bewijzen.

De keus der termen die voor vertaling in aanmerking komen is opgevat geworden in den breedsten zin. Eerst en vooral heeft de auteur zich streng gehouden aan de terminologie die aangenomen werd door de Commissie gelast met het vertalen onzer Wetboeken en voortdurend verwijst hij naar de artikelen der wet waarin het bedoelde woord voorkomt. Deze werkwijze is van aard om veel bij te dragen tot de zoo noodzakelijke eenmaking van de juridische terminologie in ons land. Zeer talrijke rechtstermen, die minder gebruikelijk zijn in Vlaanderen, doch die voortdurend voorkomen in de rechtsteksten van Noord-Nederland, worden eveneens vermeld, met daarnaast de zuiver Vlaamsche evenwaardige woorden en op deze wijze levert de auteur ook een interessante bijdrage tot zuivering der Nederlandsche rechtstaal. Het lastige vraagstuk betreffende de aanpassing van onze terminologie aan deze van Nederland roert de heer Brassine niet aan, doch hij geeft overvloedig alle mogelijke termen die men in de praktijk kan ontmoeten en verklaart nauwkeurig hun beteekenis.

Uit dit alles blijkt duidelijk dat uitsluitend op het gebied van de Vlaamsche rechtsterminologie de auteur reeds een bijdrage geleverd heeft van het allergrootste belang.

De vertaling nu van de Vlaamsche termen in de Fransche taal beantwoordt volledig aan alle vereischten en is in den hoogsten graad betrouwbaar. Talrijke voorbeelden stellen de woorden in het ver-

band waarin ze gewoonlijk gebruikt worden en wij krijgen in het boek de volledige vertaling van een oneindig aantal juridische uitdrukkingen met telkens de verwijzing naar de wetteksten waarin ze voorkomen.

De verschijning van dit Vlaamsch-Fransch woordenboek van den heer Brassine kan werkelijk als een gebeurtenis in onze rechtswereld worden gekenmerkt. Dat dit boek onmisbaar is zoowel voor de Vlaamsche als voor de Franschsprekende juristen is ons land; lijdt geen twijfel. Zooals de inleider Prof. Simon het zoo te recht doet opmerken in zijn voorwoord; breidt zich de Nederlandsche taal in gerechtszaken van dag tot dag uit en bij het aanstaande invoegé komen van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken zal het onontbeerlijk zijn, dat de Franschsprekende juristen zich bij middel van dit woordenboek onmiddellijk zouden kunnen rekenschap geven van de juiste beteekenis en draagwijdte der rechtstermen die hun minder bekend zijn. Doch het is zeker dat ook de Vlaamsche rechtsgeleerden uit dit boek voortdurend het allergrootste nut zullen kunnen trekken.

Afgezien van de praktische waarde van dit werk vertegenwoordigt het ook op zuiver wetenschappelijk gebied een aanwinst van zeer groote beteekenis. Naast het woordenboek van Bellefroid zal het een blijvend standaardwerk zijn van onze rechtstaat.

In de bedoeling van den auteur is het boek enkel en alleen geschreven voor de behoeften van ons land, doch zooals het zich thans voordoet is het boek van aard ook in groote mate de Nederlandsche juristen te kunnen interesseeren en het komt me voor dat de uitgever niet zou mogen nalaten dit boek ook in Nederland op de markt te brengen, waar het ongetwijfeld succes zal oogsten.

Wanneer men nagaat welke ontzaglijke som arbeid dit werk vertegenwoordigt en wanneer men vaststelt dat deze reuzentaak op zoo meesterlijke wijze is volbracht geworden, dat ze ieders goedkeuring zal meedragen, dan voelt men voor den auteur een groote dankbaarheid en een oprechte bewondering.

R. Victor.

J. D. REIMAN Jr.

De staatsidee. — Elementen voor den opbouw van den corporatieven staat op democratischen grondslag.

Bussum, Van Dishoeck, 1934.

Weeral een pleidooi voor corporatisme, staatsvorm die zich reeds in West- en Oost-Europa voordoet. Maar Reiman's corporatisme kenschetst zich door het steunen op een zoogezegde democratische basis. Wij willen er nochtans op wijzen dat ook de dictatuur, die dergelijken staatsvorm in verschillende landen heeft verwezenlijkt, meent democraat te zijn en dat ze in feite den steun van de bevolking in zekere mate heeft verkregen.

Reiman is aanhanger van president Roosevelt's politiek, hij wil de oude liberalistische economie heftig bestrijden om haar onlogisch vrijheidsbeginsel. In de nieuwe wereldorde die hij voorstaat zal de vrijheid niet gepaard gaan met ongebondenheid, maar zal zij moeten plaats ruimen voor orde en samenhang; er zal dan een volkomen organisch geheel ontstaan.

De huidige wereldtoestand is erg ingewikkeld, en de lessen uit 't verleden kunnen geen verbetering

brengen in de akelige crisis. De corporatieve liberale staatsidee is in Nederland te beproeven en de volmacht wordt vereischt om die proef te nemen, ze zal echter niet zoo gevaarlijk zijn als in U. S. A. uit reden dat de Nederlandsche financiën veel gezonder zijn.

Onbetwistbaar is de maatschappelijke evolutie aan een gewichtige tweesprong gekomen. In het voorbije tijdperk golden als regel dogma en ikheidsbesef, ze zullen vervangen worden door een daadkrachtig idealisme waarvan volgens Reiman de hoofdgedachte zal zijn: « Zelfstandigheid en zelfregeering van individu en gemeenschap en van het leven in zijn maatschappelijke organisaties op den grondslag van nationaal organische en daarin internationale samenwerking. »

Er valt nu te kiezen tusschen den dictatorialen regeeringsvorm en het etatisme « in concreto » dat steunt op eigen maatschappelijke organen. Partijpolitiek was altijd onbekwaam en ook onbevoegd om tegenover de sociale en economische vraagstukken een duidelijk standpunt te verdedigen. Er blijft ons eerst en vooral het probleem op te lossen van privaatsbezit ofwel socialisatie van het kapitaal. In 't oplossen van dit probleem komt nu de persoonlijke theorie van Reiman op den voorgrond: het toevertrouwen van de productiemiddelen aan den Staat wil hij niet, daar zulks, tengevolge van de bureaucratie nog grotere wanorde zou stichten. De eenige degelijke oplossing berust volgens hem in de organisatie van het bedrijfsleven in nationaal en daarna in internationaal verband, en rond die economische spil organiseeren zich dan de andere maatschappelijke afdelingen, zooals godsdienst, opvoeding, kunst, enz.

En al die afdelingen zijn deelachtig aan 't Staatsbeheer, en zoo wordt het staatkundig leven aan de partijen ontnomen. Volgens die theorie is Rusland bijv. te ver gegaan in de evolutie, het moet zich van 't staatsverband loswerken om een kapitalistisch stelsel te worden zonder Staat.

Een blik geworpen op de ware werkelijkheid toont aan dat niet hartstochten en instincten het leven beheerschen, maar wel een hoogere rede die de eenheid van 't leven beseft. Dit leven manifesteert zich als drie-eenheid in 't menschelek bewustzijn dat het echte scheppend denken is.

Die drie-eenheid, die bijna hegeliaansche drieslag, gaan we nu overal terugvinden, in 't economisch leven is ze: kapitalisme, socialisatie, corporatisme. Deze laatste orde zal zich ontwikkelen in: nationaal-, inter-nationaal verband, deel van Volkerenbond. Nu worden die afdelingen in secties verdeeld voor: land-, tuinbouw, veeteelt; scheepvaart, handel, nijverheid; bank-, geld- en kredietwezen. Die secties leggen verband tusschen de nationale en internationale afdelingen, en weeral op « triade-wijze. Die drie-eenheid komt ook voor in de economische afdeling van den Volkerenbond. Het is hier onmogelijk omvangrijke details te bespreken, we moeten ons beperken tot het vaststellen eener algemeene gedachte.

De wereldorganisatie komt in de handen van vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, en van 't kapitaal (de laatste afgevaardigden zijn onontbeerlijk en nochtans worden ze in 't aktueel stelsel benadeeld). Het bestuursapparaat is democratisch in nationale afdelingen, autocratisch in internationale, en hiërarchisch in den Volkerenbond. Dit is

slechts een plan, in de werkelijkheid is men verre te begrijpen dat de mensch gebonden is aan omgeving, werk, vaderland en God. Vooraleer tot een volmaakte organisatie te komen moet de werker opgeleid worden in een geest die minder belang hecht aan de materiele gevolgen van den arbeid, hij moet er toe komen te arbeiden uit liefde tot den mensch. Dergelijk keurkorps van maatschappelijke arbeiders zal gevormd worden door hun allerlei vraagstukken van lichamelijken, zedelijken en geestelijken aard uit te leggen, door voortdurende scholing, medewerking, voorlichting en contrôle van allerlei deskundigen.

Democratie bestaat niet in ons huidig stelsel omdat de werkgroepen in 't parlement niet worden vertegenwoordigd door deskundige afgevaardigden, democratie zal bestaan als de statkunde wordt ingevoerd in de organen die tot het levens- en arbeidsgebied behooren. Politiek die volgens Reiman de oorzaak is van de wereldcrisis — wat niet het geval is met het kapitalisme — zou dan geen hersenschim zijn, maar een levende werkelijkheid.

Er moet een einde worden gesteld aan de uiterlijke beschaving; de tijden vergen meer innerlijke cultuur; het staatsorganisme zal uit 't leven spruiten, zal zich doen gelden door gemeenschapsorganen die rechtstreeks deelachtig zijn aan 't bestuursapparaat, zonder enkele partijcensuur. Die regeering zal vrij staan tegenover de klassen, ze zal alleen de gemeenschappelijke belangen verzorgen, en onderwijs, kunst en wetenschap onder den invloed van het bedrijfsleven vereenvoudigen. Er moet op gedrukt worden dat ieder afzonderlijk bedrijf vrij blijft en dat het gehandhaafd wordt door enge samenwerking van patroon en arbeiders, alhoewel onder toezicht van een regeeringscommissaris.

De reden van 't uitsterven der democratische gedachte schuilt in 't nietbegrijpen van de drievoudige menschelijke natuur in zijn begeertelevens dat aanzet tot onvolkomen beheerscht handelen en niet handelen, dat gevoelens, aandoeningen en gewaarwordingen hun beheerscht leven geeft, dat het verstand misplaatste aanmatiging en trots verleent. Die begeerten moeten overheerscht worden door een sublimatie tot het vermogen om te geven, tot innerlijk plichtbesef.

In 't innerlijk leven heeft de religie de leiding. In de uiterlijke nieuwe wereld zal de economie, zonder rekening te houden met 't verleden, het gansche maatschappelijke leven herscheppen, door 't bevorderen der noodige voorwaarden tot haar volkomen ontplooiing. De centrale gedachte waarop we reeds gewezen hebben zal zich drievoudig in iedere afdeling manifesteren.

De naamlooze vennootschappen worden in een staatsverband geconcentreerd en in de overgrote ondernemingen worden Rijk, Provincie en Gemeente door een commissaris vertegenwoordigd, terwijl de kleine vennootschappen door vakorganisaties aan het staatsapparaat geschakeld worden. Het interne beheer van Gemeente, Provincie en Rijk verzorgt de publieke werken, de veiligheid, de colonisatie. In de gemeenteraden behartigen deskundigen het bedrijfsleven en hebben alleen recht over geld te beschikken, de raad wijst personen aan die onderwijs, en godsdienst, en innerlijke opvoeding inrichten. De gemeenteraad zendt afgevaardigden naar het provinciale beheer, drie leden uit de eerste afdeling, twee uit de tweede, een uit de derde. Het dagelijksch bestuur van

provincie en gemeente wordt benoemd door de Kroon. De eerste kamer is gevormd door drie leden van de drie afdelingen van iedere provincie; de groote organisaties benoemen de leden der tweede kamer. De wetgevende macht berust in handen van den Koning en Staten Generaal. De Kroon benoemt den premier op aanbeveling van beide kamers en de andere ministers op aanbeveling van de tweede kamer.

De hiërarchie gaat dus van onder naar boven.

In Italië en Duitschland ging het invoeren van den corporatieven staat gepaard met geweld. In de Nederlanden zal dit geschieden langs zuiver evolutionnairen weg, het zal geschieden van onderaf, van het concrete naar het abstracte.

* * *

Onbetwistbaar is het mecanisme van Reiman's theorie handig uitgedacht, maar die gedurige indeeling van alle secties in triaden lijkt ons eenigszins te apriorisch en te geometrisch.

Wat we hem nog verwijten is 't miskennen van de principen van 1789, die toch de ontwikkeling van het maatschappelijk leven in groote mate bevorderden. Reiman drukt er steeds op dat hij een volkomen nieuw stelsel wil in voege brengen, dat hij totaal wil afbreken met het verleden, en nochtans zien we dat zijn doel klaarblijkelijk verouderd is: het verdedigen der wankelende kapitalistische belangen.

Hij raadt de wijsgeeren aan meer rekening te houden met het werkelijk leven, en wil zoowel kunst als opvoeding of moraal aan economie onderwerpen, hetgeen ons schijnt een hinderpaal te stellen aan den vrijen opgroei der wetenschap. Het zou zeer belangwekkend zijn verband te leggen tusschen zijn leer en die van Thomas van Aquino, de plaats is er echter niet om geschikt.

In zijn inleiding was de schrijver voornemens zijn stelsel op democratie te steunen. In den tekst hebben we te vergeefs de democratische begrippen trachten te ontdekken; wij vinden integendeel een heftige verdediging van het kapitalistisch beheer, beheer dat hier getemperd wordt door bijvoeging van allerlei deskundige afgevaardigden uit de verschillende afdelingen van 't bedrijfsleven.

Het staat echter niet vast dat deskundige afgevaardigden, wanneer ze stellig meer bevoegd zijn dan menschen uit 't gewone leven om technische afdelingen te besturen, beter geschikt zouden blijken om de hoogere belangen der gemeenschap te beheeren.

Zeker is de opkomst van de democratie te danken aan de wijsgeerige leeren die de waarde van het individu op den voorgrond stelden. In den laatsten tijd ontstond er twijfel omtrent de mogelijkheid van samen-bestaan van het individu en de gemeenschap. Het marxisme gaf aanleiding tot die betwistingen. Maar om aan den waren zin van de democratie trouw te blijven moet een vergelijk gesloten worden tusschen de behoeften van het individu en de belangen van de gemeenschap.

Al ben ik overtuigd dat de socialisatie tot op zekere mate een belangrijke maatschappelijke verbetering zou kunnen in het leven roepen, toch levert het individualisme aan de samenleving te groote waar-

den opdat die volledig aan deze socialisatie zouden worden opgeofferd.

In de geschiedkundige ontwikkeling der feiten waren macht en daarna geld aan 't beheer, terwijl thans de tijd is aangebroken voor de heerschappij van den geest, die tegelijkertijd moet afrekenen met den enkeling en de gemeenschap.

Is het niet bitter dat men zeer eenvoudig wetenschap, opvoeding, kunst, aan de noodzakelijkheden van het bedrijfsleven durft onderwerpen. Nochtans kan de wetenschap zich slechts dan volkomen ontplooien, wanneer ze vrij staat tegenover alles.

't Maatschappelijk leven verandert voortdurend, langzaam maar onweerstaanbaar gaat de evolutie, hinderpalen kan men aan een evolutie niet setten, men kan alleen de wegen voorbereiden opdat ze de moeilijkheden niet zou moeten overrompelen met geweld.

Romein heeft die evolutie onvoldoende doorgrond. Hij kleedt een verouderd stelsel in een nieuwen vorm in. Iets nieuws heeft hij niet ontdekt, de belangrijke nieuwigheid, degene die nooit verandert, blijft steeds onbekend: de ware zin, de natuurwet van 't maatschappelijk bestaan, waaraan men alle theoriën op staatkundig gebied zal toetsen.

Dolf Hoschet.

TIJDSCHRIFTEN

Revue de droit pénal et de criminologie. — 14e année. — Nrs 8-9-10. — Augustus, September, October 1934. — L'article 30 de la Charte coloniale par R. Hayoit de Termicourt. — L'éclairage public de la ville sous Marie-Thérèse par Chevalier van Elewyck. — Rechtspraak. — Wetgeving. — Kronijken: Manifestation Adolphe Prins. — Chronique allemande par Dr. Sieverts. — La situation criminelle en Belgique par L. Belym. — Aperçus concernant l'abandon de famille par V. Tayart de Borms. — XXXVIIIe Congrès des médecins aliénistes et neurologistes de langue française par Dr. Alexander. — L'enseignement universitaire de l'anthropologie criminelle en Italie par L. Vervaeck. — L'académie de droit international de La Haye par J. Simon. — Tijdschriften. — Bibliographie.

Deutsche Juristen-Zeitung. — Heft 21-39. Jahrgang. — 1. November 1934. Prof. Dr. Lange: Entscheidung und Ausgleich im bürgerlichen Rechte. — Dr. Prof. Klee: Zum kommenden deutschen Strafrecht. — Reinhart: Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung. — Dr. Jonas: Die Änderungen auf dem Gebiete der Zwangsvollstreckung. — Dr. Adam: Die Strafbestimmung im Gesetz zur Regelung des Arbeitseinsatzes. — von Stauffenberg, Graf, Dr.: Die Zuständigkeit des Ständigen Internationalen Gerichtshof für die sogenannten politischen Streitigkeiten. — Bauer: Steuererleichterungen bei der Umwandlung und Auflösung von Kapitalgesellschaften. — Wald: Das Ver-

hältnis von § 450 Abs. 2 zu §§ 283 Abs. 2 und 529 Abs. 2, 3 Z P O. — Heyck Dr.: Der deutsche Flugstützpunkt D. «Westfalen». — Juristische Rundschau. — Mededelingen. — Boekbesprekingen. — Rechtspraak.

Dalloz. — Recueil hebdomadaire de jurisprudence. — 11e année. — Nr 31. — 25 October 1934. — Notes fiscales: La réforme fiscale en matière d'anciennes contributions directes et de taxes assimilées. — Rechtspraak.

Nr. 32. — 1 November 1934. — Kronijk: Les victimes d'accidents et l'assurance du responsabilité, par M. Henri Lalou. — Rechtspraak.

Nr. 33. — 8 November 1934. — Notes fiscales: La réforme en matière d'impôts sur les bénéfices industriels et commerciaux. — Rechtspraak.

Nr. 34. — 15 November 1934. — Kronijk: Un enfant peut-il se voir attribuer légalement plusieurs pères ou plusieurs mères? par M. R. Savatier. — Rechtspraak.

Nr. 35. — Notes fiscales: La réforme fiscale en matière d'enregistrement, de timbre et de mutations par décès. — Rechtspraak.

Deutsches Recht. — Jaargang 42. Nr. 22. — 25 November 1934. — Der Treuegedanke im Völkerrecht. — Die Treue im älteren deutschen Recht. — Der Treuegedanke im Strafrecht. — Die Vertragstreue. — Der Treuebegriff im Gesellschaftsrecht. — Der Treuegedanke im Familienrecht. — Die Treue im Arbeitsrecht. — Aus der Deutschen Rechtsfront und dem Bund Nationalsozialistischer Deutscher Juristen e. V. — Kritische Umschau. — Schrifttum.

De Gemeente. — 9e jaargang. — Anno 1934. — Nr. 11. — Studiecommissie voor de ophaling en de vernieling van straatvuil. — Practisch commentaar der Gemeentewet: De burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de gemeenten. — Raadplegingen: Het recht op de jaarwedde vanwege mandatarissen die den burgemeester of een schepen vervangen. — Gemeenteraadslid. — Onderzoek der akten en stukken betreffende het bestuur. — Gemeentesecretaris. — Leeftijdsgrens. — Gemeentepersoneel. — Gezinsvergoedingen. — Gemeentepersoneel. — Pensioen. — Kleedingvergoeding. — Voordeelen in natura. — Commissie van Openbaren Onderstand. — Secretaris en Ontvanger. — Benoeming. — Voorkeurrecht invalieden, oud strijders, enz. — Kerkfabriek. — Onvereenigbaarheid tusschen leden. — Godsdienstonderricht. — Art. 17 van de organieke wet. — Openbaren Onderstand. — Onderstandsdomicilie. — Ontheigening ten algemeenen nutte. — Gewone ontheigening. bij strooken. — Aankoop bij minnelijke schikking. — Vormvereisten. — Wetgeving. — Rechtsleer. — Rechtspraak. — Wet betreffende de vervallenverklaring van den staat van Belg. — Gemeenteraadslid. — Vervallenverklaring door den Raad. — Onwettigheid. — Gemeentereglement. — Nederlegging ter graffie. — Wijschieting. — Onvoorzichtigheid van het slachtoffer. — Aansprakelijkheid. — Art. 1382, 1383 B. W. — Practisch overzicht in zake openbare onderstand, door Gerard De Ridder. — Pensioenregeling van het gemeentepersoneel. — Eenige opmerkingen over de voordeelig standregeling.

PAS VERSCHENEN :

R. VAN DE PUTTE: De Nieuwe Deutsche Wetgeving

In de serie van de Vlaamsche rechtskundige bibliotheek, uitgegeven door het « Rechtskundig Weekblad ».